

Průvodce světem nemovitostí

Vznik vesnic a měst jako sídelních útvarů

Ze stavebního hlediska se historický vývoj osídlení na našem území odvíjel od vzniku vesnické osady, selského či zemanského dvora nebo panského, královského, případně církevního sídla. Značný počet vesnic se vyznačoval velmi starou půdorysnou strukturou středověkého původu, kdy od 10. století vznikaly první vesnice spadající do působnosti královských měst.

Většina obyvatel žila původně na vesnicích, kde se zabývala ve velké míře zemědělstvím. Vesnický dům měl síň, kde se vykonávaly běžné domácí práce, jizbu, v níž se vařilo, jedlo i spalo, a komoru sloužící k ukládání věcí. Součástí dvora byly vedlejší hospodářské budovy s neodmyslitelnou stodolou. Humno bylo střechou chráněné místo na konci hospodářského stavení, kde se mlátilo a proséváno obilí. Středem vesnice byla náves nebo průběžná ulice. Ve vesnicích spolu s hospodářskými domy postupně vznikaly i další stavby, například krčmy, mlýny, kovárny a řemeslnické dílny. Centrem společenského života byl kostel, kde se vesničané scházeli k pravidelným bohoslužbám.

Pro většinu historických osad byla příznačná existence nějaké stavební památky. V naprosté většině případů to byly hodnotné stavby, jejichž přínosem byl neopakovatelný a nezastupitelný ráz vesnice. Touto stavbou mohla být například středověká tvrz, románský nebo gotický kostel, blízký klášter či zámek, panský dvůr, mlýn nebo honosné selské stavení. Knižecí, církevní a šlechtická držba půdy se v průběhu středověku rozšiřovala, a proto se začala budovat nová rozsáhlejší sídla, především hrady, zámky a kláštery. Vesnice vždy sdílely osudy panství, a tak si ponechaly svůj historický neodmyslitelný půvab, kdy volně rozmístěné původní budovy se propojovaly jen další drobnější zástavbou.

Postup zakládání měst byl obdobný vzniku vesnic. Vlastník půdy se domluvil s podnikatelem, takzvaným lokátorem, jehož úkolem bylo zajistit pro budoucí měšťany podmínky pro usazení. Města se dělila podle svého vzniku na královská a poddanská, která začala vznikat za vlády Václava I. (1230 – 1253) a patřila většinou šlechtě nebo církvi. V první polovině 13. století byla města

nejvýraznějším symbolem středověké urbanizace, protože se v nich soustředil ekonomický i kulturní život. Existovalo několik souborů právních městských zvyklostí, přejímaných a upravovaných podle místních podmínek. Během dějinného vývoje získali měšťané vlastní samosprávu a rozmanitá práva, z nichž neznámější bylo právo milové, které určovalo, že v okolí jedné staročeské míle (asi 11 km) nesměla být provozována stejná živnost. Právo trhové umožňovalo konat v určené dny trhy a výroční jarmarky, nejčastěji na místech uprostřed města, kam se sjíždělo obyvatelstvo z okolních vesnic. Dalším bylo právo hradební nebo právo várečné udělené k výrobě piva.

K největšímu rozvoji zakládání nových měst, takzvané na zeleném drnu, došlo za vlády Přemysla Otakara II. (1253 – 1278) a jeho syna Václava II. (1278 – 1305). Vzniklá města se vyznačovala pravidelným čtyřúhelníkovým půdorysem s náměstím uprostřed a pravouhlou sítí nedlážděných ulic. V centru města na náměstí se nacházel kostel a radnice (rychta), kolem náměstí pak v pravidelných liniích byly vystavěny domy nejbohatších měšťanů, nejčastěji ve slohu gotickém s typickým znakem lomeného oblouku připomínajícího sepnuté ruce.

K nejstarším sídelním útvarům na dnešním pražském území patřily Jinnovice, původně nazývané Ninonice, a Butovice, které byly typickými zemědělskými vesnicemi. Původ jejich názvů byl zachován v písemné podobě v zakládací listině vyšehradské kapituly z roku 1088. Z roku 1159 pocházela první písemná zpráva o Stodůlkách jako majetku řádu johanitů. Starého původu byly také Řeporyje s písemným doložením z roku 1277, kdy vesnici s románským kostelem daroval Přemysl Otakar II. cisterciáckému klášteru v Plasích. Jméno Řeporyje bylo odvozeno od léčivé byliny řepíku, který zde místní mniši pěstovali.

Zřejmé funkční odlišnosti jednotlivých sídelních lokalit na území dnešní Prahy byly dány historicky rozdílnými polohami, místními podmínkami, okolním přírodním prostředím, možnostmi zdroje vody a v neposlední řadě dobou vzniku osídlení.

Dana Riegerová

Noční policejní kontrola

Dokončení z titulní strany

náměstí (21.25). Zde je práce zajímavější, je tu běžný provoz, policisté vytahují formuláře a poctivě si zapisují údaje jednoho návštěvníka za druhým – z občanských průkazů nebo podle udaných dat, pokud dotyčný u sebe nemá žádný doklad.

Lístky se pak zpracují ve služebním voze díky mini-notebookům s dotykovým displejem připojeným on-line do registru obyvatel. Za pár vteřin je jasné, jestli je kontrolovaný „čistý“, tedy nespáchal nějaký trestný čin a není hledán. „Díky zobrazení fotografie osoby také nikdo nemůže uvést data svého známého, a tak se vyhnout zadržení. To je velké plus oproti ověřování přes vysílačky,“ chválí si nové vybavení prap. Středa.

V Happy day jsou všichni prověřováni v pořádku, a to i pán, který kvůli svému stavu (těžko odhadovat zda způsobenému alkoholem, drogami či jejich kombinací) prakticky vůbec nekomunikuje a nemá u sebe doklady. Po vyvedení na lavičku před hernu se mu ale jazyk pomalu rozvázá a po chvíli je verdikt jasný: údaje sedí a podle fotografie je to skutečně on. Na rozloučenou je upozorněn, že si příště ušetří spoustu času, když bude hned spolupracovat. To už ale kolona odjíždí do osvěžovny umístěné přímo na nástupišti nové tramvajové zastávky K Barrandovu (22.05).

V baru Merkur způsobí největší rozruch autor této reportáže, který akci současně fotí. Trojice hostů okamžitě vstává od svého stolu a jde si to s arogantním písmkem vyřídit nejprve slovně („Tohle nebylo ani za komunistů!“ „Kdo jste, co si dovoluujete mě fotit?“ „My jsme advokáti, takže jste, pánové, narazili!“ „Já jsem obhajoval disidenty!“ „To vám neprojde, skončili jste!“). Nestačí jim vysvětlení, že cílem fotografie nejsou hosté, ale kontrolující policisté v restauraci, ani ujištění, že nepřejí-li si, nebude konkrétní snímek nikde uveřejněn. Pokoušejí se redaktorovi strhnout fotoaparát, vtom ale už zklidňují situaci policisté a chrání „předmět doličný“. Vyslouží si za to slovně napadení i oni a „doktoři práv“ si poctivě zapisují jejich čísla a vyhrožují i jim stížnostmi a prově-

řením „arogantního a protiprávního postupu“.

Nicméně i v Merкуру jsou všichni zkontrolováni v pořádku. Ještě na mostě přes trať nás ale sledují „advokáti“ a nahrávají si monolog svých „věcných poznámek“ doplněný několika střízlivými odpověďmi mužů zákona.

Cesta pokračuje na Zlíchov, kde U Karla Hašlera (22.35) poznamenává fotograf Pražské pětky, že už snad v hospodě fotit radši nebude a radí kolegovi nepoužívat blesk – jenže to v příšerí s levným služebním přístrojem nemá cenu. Prolustrování hostů i zde končí pozitivním konstatováním.

Další trasa vede již zpět do šestnáctky, ale je méně rušná. Po 23. hodině je již všude vyliďněno, a tak cesta po lince Na Závisti (Lochkov) – U Kestřánků – U Draka – Tipsport (všechny Radotín, z toho první dvě již mají zavřeno) – Pohoda (Zbraslav) – U Sportáka (Radotín) je klidná a má jen pár zajímavějších okamžiků. První je z Lochkova, kde se odcházející host, proti němuž stojí desítky ozbrojenců, nejprve lekne a pak stačí jen poznamenat: „K... tolik policajtů! Tady se střílelo!“

Jedinou problematickou osobou večera je občan Ukrajiny kontrolovaný v provozovně v Prvomájové ulici. Udává údaje, která nejsou v policejní databázi, a tak je eskortován na radotínskou služebnu. Podle data narození se ale během chvíle daří najít jeho osobu i s fotografií a je obratem propuštěn.

Předposlední provozovnou je zbraslavská Pohoda (0.30), kde je ale přes nonstop provoz „mrtvo“ – pár lidí sedí u stolu v přední části, u automatů není vůbec nikdo. Kontrola pětice hostů končí stylovým hlášením z vysílačky: „Všichni v pohodě.“

Za celý večer zkontrolovali barrandovští policisté 28 osob, jejich radotínští kolegové dalších 23. Zatímco novinářům v 1 hodinu ráno služba končí, policisté se vrací k rutinní práci: projíždění ztichlých ulic, vyhledávání kradených vozidel, čekání na podnět z linky 158.

Ing. Pavel Jirásek

ZNÁTE SVÉHO STRÁŽNÍKA?

Chuchelské okrsky Závodiště a Chuchelský háj jsou organizačně začleněny do Obvodního ředitelství Městské policie Praha 5. Strážníci jsou přímo řízeni vedoucím oblastí Praha 16, vrchním inspektorem Davidem Jandou. Pro občany zabezpečují každou středu úřední hodiny od 15 do 17 hod. v budově ÚMČ Praha - Velká Chuchle. Občané se také mohou na okrskáře obrátit buď přímo v terénu, telefonicky na detašované pracoviště v Radotíně (257 911 780) nebo na mobilní telefon vedoucího směny (777 156 656).

Velká Chuchle – Závodiště

V okrsku pracuje od 1. srpna 2009 nově okrskář Michal Kadlec, který je u Městské policie hl. m. Prahy (MP) od března 2008. Ke své práci využívá především služební motocykl a služební vozidlo. K dispozici má též fotoaparát a videokameru, které používá k dokumentaci přestupků a správních deliktů.

V rámci své pracovní činnosti se pravidelně zaměřuje na dodržování veřejného pořádku a vyhlášek hl. m. Prahy. V dopravě dohlíží především na respektování dopravního značení a na kontrolu

oprávněného vjezdu nákladních automobilů. Do jemu svěřeného okrsku patří i dostihové závodiště, kde sídlí Jízdní skupina MP OŘ Praha 5. Strážníci jízdní skupiny na starokladubských koních pomáhají s kontrolami především v chatových osadách, na

břehu Vltavy (cyklostezka) a v dalších hůře přístupných lokalitách.

Strážník-okrskář Kadlec je členem hudebního tělesa Městské policie a ve svém volném čase se věnuje fotografování a sportovní střelbě.

Malá Chuchle – Chuchelský háj

Ivo Trojanský přišel k MP také v březnu 2008, ale na svěřený chuchelský okrsek nastoupil již 1. srpna 2008.

Na rozdíl od kolegy Kadlece využívá ke své práci především služební kolo, které je v Chuchelském háji bezesporu nejlepším dopravním prostředkem. Při své práci se zaměřuje především na nepovolené zakládání skládek, znečišťování veřejného prostranství a nepovolené zakládání ohnů ve svěřené oblasti. Díky dobré spolupráci s ÚMČ Praha - Velká Chuchle se daří likvidovat skládky dříve, než se rozrostou do větších rozměrů.

Stejně jako kolega Kadlec i okrskář Trojanský kontroluje cyklostezku u Vltavy, zákaz vjezdu na Zbraslavské a do Chuchelského háje a v neposlední řadě také nepovolený vjezd nákladních automobilů.

Je aktivní sportovec, hraje stolní tenis, fotbal, zúčastňuje se závodů v cyklistice a je platným členem hokejového týmu MP. **Bc. Michal Vocetka**

Jak to bylo u nás?

Původně osada Chuchelec, dnes Malá Chuchle, patřila v roce 1132 pražskému biskupství a později zbraslavskému klášteru. Již z roku 1115 je dochovaná první písemná zmínka o Zbraslavi v archíváliích kláštera Kladubského, kdy Zbraslav a Lahovice byly ve vlastnictví tohoto kláštera. Roku 1292 vydal král Václav II. zakládací listinu, v níž dal zbraslavskému klášteru jméno Aula regia (Síň královská) a určil Zbraslav za pohřebiště svého rodu. Klášteru pak věnoval 53 vesnic včetně Malé a Velké Chuchle. V roce 1499 král Vladislav II. Jagellonský dal opatu zbraslavského kláštera nejstarší česky psané privilegium k výrobě papíru. Touto výrobou byl pověřen Hořejší mlýn v Radotíně, který se od té doby nazýval Hadrový. Tvrdí se, že názvy Zbraslav a Radotín jsou odvozeny od jmen Zbraslava a Roda, potomků silného Bivoje. Severně od Radotína se nacházela malá osada Lochkov, kde bylo v roce 1399 vystavěno panské sídlo typu zemanského dvora. Název Lochkov je odvozen od vlastníka osady Vavřince z Lochkova, dvorního tesaře krále Václava IV. Raně středověkého původu byla severozápadně od Lochkova vesnice Slivenec s kostelem Všech Svatých nacházejícím se na někdejší návsi uprostřed obce. Nejstarší část kostela pochází z roku 1257.

Z vysílačky Městské policie Prahy 16

Neposlušní rybáři

Asistenci hlídky městské policie (MP) si vyžádala 8. srpna v půl deváté večer Rybářská stráž v lokalitě Šárovo kolo na Berounce. „Rybáři zde odmítali předložit povolenky k rybaření,“ informoval vedoucí okrsku Městské policie v Praze 16 David Janda. Polepšili se ale hned po příjezdu strážníků a začali spolupracovat. Kontrola nakonec neprokázala žádné závady.

Nalákali ho na uzení

Poměrně dobrodružný odchyt psa absolvovali strážníci 19. srpna v půl osmé ráno v ulici K Cementárně v Radotíně. Na projíždějící vozidlo skákal volně pobíhající pes bojového plemene. Hlídky MP se po několika neúspěšných pokusech podařilo psa odchytit nakonec tak, že ho nalákala na kus uzeniny do zadní části služebního vozidla a zabouchla dveře. Při zásahu nebyl nikdo zraněn a nevznikla ani škoda na majetku.

Spící opilec

Speciální vozidlo MP muselo přijet 4. září ve čtvrt na pět odpoledne pro opilého muže, který ležel na zemi v ulici U Vápenky ve Velké Chuchli. Muž nebyl zraněn, ale podle Davida Jandy se ho nepodařilo probudit. **(teg)**

INFO EXPRES

Vznik československého státu. U příležitosti Dne vzniku samostatného československého státu dne 28. října v 9.00 hodin položí zástupci Městské části Praha 16 v čele s jejím starostou Mgr. Karlem Hanzlíkem věnec k pomníku v parku na náměstí Osvoboditelů v Radotíně.

Uzavírka v ulici Černošická. V rámci II. etapy stavby č. 0113 – TV Lipence, rekonstrukce komunikací a stavby inženýrských sítí, pokračuje v termínu od 12.10.2009 do 10.12.2009 uzavírka ulice Černošická (v úseku: K Topolům – K Obci). Objízdná trasa včetně linek autobusů MHD je vedena ve směru Lipence: Josefa Houdka – Jilovišská – Na Bambouzku – Jiříčkova – Českého červeného kříže – V Alejích – Černošická. Směr centrum: Černošická – V Alejích – Českého červeného kříže – Štemberova – U Lip – Jilovišská – Josefa Houdka. Zároveň dochází ke zrušení zastávek BUS MHD „U kapličky“ a „Lipence“, náhradní provizorní zastávky budou zřízeny v ulicích Jilovišská, Na Bambouzku, Štemberova a u křižovatky ulic Černošická – V Alejích. Zhotovitelem akce je společnost EUROVIA CS a.s.

Uzavírka v ulici U Bažantnice. V rámci stavby TV Velká Chuchle, etapa 0002 – rekonstrukce komunikace, dojde v termínu od 15.10.2009 do 15.11.2009 k uzavírce v ulici U Bažantnice (v úseku: Na Hvězdárně – slepá část). Zhotovitelem stavby je společnost ZEPRIIS s.r.o.

Mobilní počítačová technologie. Pilotní projekt „Mobilita pro život“ představila 1. října Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy. Jde o využití mobilní počítačové technologie při přednemocniční péči. Projekt byl testován od října 2008 a v květnu letošního roku Rada hl. m. Prahy schválila uvolnění 2 400 tis. korun na jeho realizaci. Potřebnou techniku bude do konce roku vybaveno osm vozů rychlé lékařské pomoci, které jsou vysílány k závažným případům, v příštím roce pak bude do systému zapojeno dalších čtyřicet sanitek. Zatím jde zejména o způsob předávání lékařských zpráv, postupně se projekt bude rozšiřovat a bude možné propojovat různé databáze, aby práce lékařů záchranné byla co nejrychlejší a neefektivnější.

Změna odborné způsobilosti. Od 1.10.2009 se změnil zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, ve znění zákona č. 480/2008 Sb. a zákona č. 41/2009 Sb. Uvedená právní úprava ve svém důsledku obnáší také změnu odborné způsobilosti uvedených v příloze č. 5 živnostenského zákona u živnosti „Ostraha majetku a osob“ a „Služby soukromých detektivů“. Zároveň se prodlužuje lhůta pro doložení odborné způsobilosti u uvedených živností živnostenskému úřadu z 12 na 36 měsíců.

Zelená domácnost. Internetová poradenská služba Zelená domácnost (<http://zelenadomacnost.cz/>) je praktickým rádcem pro občany, jak se chovat šetrněji a udržitelněji k životnímu prostředí a ke svému okolí v rámci běžného chodu domácnosti a při obvyklých činnostech. Ekopradna je součástí zpravodajského serveru o životním prostředí Ekolist.cz (<http://www.ekolist.cz/>). Co na webu Zelená domácnost najdete? Například výsledky spotřebitelských testů mycích prostředků na nádobí a pracích prostředků, rady a návody zaměřené na konkrétní témata a v neposlední řadě také odpovědi na zaslané dotazy. Poradnu provozuje občanské sdružení Brontosauri ekocentrum zelený klub (BEZK). Informace lze získat také v servisu o životním prostředí v hlavním městě – ENVIS (<http://envis.praha-mesto.cz>).